

KAZAKİSTAN

İKLİMLENDİRME SEKTÖRÜ BİLGİ NOTU

2023

1. KAZAKİSTAN GENEL BİLGİLER

ÜLKE	GAYRİ SAFİ YURTİÇİ HASILA (EKONOMİK BÜYÜKLÜK)	EKONOMİK BÜYÜKLÜKTE DÜNYADAKİ SIRALAMASI	BÜYÜME ORANI	İTHALAT	İHRACAT
KAZAKİSTAN CUMHURİYETİ	197,1 Milyar \$ (IMF 2021)	54. (IMF, 2021)	%4,1 (IMF 2021)	36,4 milyar \$ (TradeMap 2022)	76,0 milyar \$ (TradeMap 2022)

Nüfus : 19,5 Milyon (IMF 2021)

Başkent : Astana

Para Birimi : Kazakistan Tengesi (1 TRY=19,00 KZT)

Yüzölçümü : 2.724.900 km²

Kazakistan, günümüzdeki yedi bağımsız Türk devletinden biri olup Türk Devletleri Teşkilatı ve TÜRKSOY'un üyesidir. Yüz ölçümü bakımından, Kazakistan dünyanın en büyük dokuzuncu, Orta Asya'nın ise Rusya'dan sonra en büyük ülkesidir. Kuruluş yıllarından itibaren bölgesindeki Özbekistan, Kırgızistan ve daha sonraları Tacikistan ile iş gücü ve sermayenin serbest dolaşımını sağlayan ekonomik iş birliklerine imzalar atılmıştır.

Kazakistan ekonomisinin temel yapısını ham petrol ile madencilik endüstrisi ve doğalgaz ihracatı oluşturmaktadır. Petrol ve gazdan elde edilen gelir, GSYH'nin üçte birinden fazlasını oluşturmaktadır. Petrol dışı sektörün gelişimi ise yavaştır.

Ülkede ekonomik çeşitliliğin sağlanması ve bir sanayi altyapısının oluşturulması amacıyla çeşitli politikalar uygulanmaktadır. Kazakistan Cumhuriyeti'nin eski Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev'in öncülük ettiği "Nurlu Yol Ekonomi Programı" ile belirttiği uzun soluklu yol haritası çerçevesinde Kazakistan yer altı kaynaklarının ihracatına dayalı ekonomik model yerine sanayileşmesinde çeşitlendirmeyi hedeflemektedir. Kazakistan'da başta enerji ve tarım ürünlerinin işlenmesi olmak üzere çeşitli sanayi alanlarında yeni yatırımlarının önü açılmaya çalışılmaktadır. Son yıllarda sektörel bazda hizmet, inşaat ve eğitim faaliyetleri ile imalat sanayiinde artış gözlenmektedir.

Ülkede halihazırda 14 Özel Ekonomik Bölge bulunmakta olup, yatırımcı firmalara çeşitli vergi muafiyetleri, uygun faizli kredi tahsisleri başta olmak üzere çeşitli teşvikler sağlanmaktadır. *Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı*

2. KAZAKİSTAN TÜM ÜRÜNLERDE ÜLKE BAZINDA İTHALAT VERİLERİ

Birim: Bin USD

	Ülkeler	2020	2021	2022	2022-21 Değişim (%)	2022 Payı (%)
1	Rusya	13.300.217	17.605.534	17.342.678	-1,49%	34,66%
2	Çin	6.346.496	8.228.457	10.981.200	33,45%	21,94%
3	Almanya	1.786.503	1.814.830	2.227.874	22,76%	4,45%
4	A.B.D	1.123.594	1.361.591	1.909.227	40,22%	3,82%
5	Türkiye	927.377	1.146.382	1.595.359	39,16%	3,19%
6	Güney Kore	4.885.612	766.108	1.573.491	105,39%	3,14%
7	Özbekistan	780.144	1.057.043	1.282.868	21,36%	2,56%
8	Japonya	532.442	559.854	1.131.790	102,16%	2,26%
9	İtalya	914.125	786.790	1.055.541	34,16%	2,11%
10	Fransa	835.333	664.802	914.950	37,63%	1,83%
11	Belarus	646.697	780.733	860.145	10,17%	1,72%
12	Polonya	312.826	371.299	587.473	58,22%	1,17%
13	Hindistan	382.892	377.839	562.811	48,96%	1,12%
14	Tacikistan	98.473	363.523	501.399	37,93%	1,00%
15	Viet Nam	323.466	345.174	400.134	15,92%	0,80%
16	B. Krallık	354.710	308.927	384.284	24,39%	0,77%
17	Kırgızistan	233.605	375.777	383.902	2,16%	0,77%
18	Çek Cumhuriyeti	279.027	165.465	299.380	80,93%	0,60%
19	Hollanda	211.562	227.626	295.222	29,70%	0,59%
20	Ukrayna	341.563	450.915	293.641	-34,88%	0,59%
	Diğer	3.464.747	3.656.766	5.460.274	49,32%	34,66%
	Toplam	38.081.411	41.415.435	50.043.643	20,83%	100%

Kaynak: Trade Map

3. KAZAKİSTAN TÜM ÜRÜNLERDE ÜLKE BAZINDA İHRACAT VERİLERİ

Birim: Bin USD

	Ülkeler	2020	2021	2022	2022-21 Değişim (%)	2022 Payı (%)
1	İtalya	6.644.707	8.889.096	13.854.361	55,86%	16,42%
2	Çin	9.004.007	9.772.506	13.164.638	34,71%	15,60%
3	Rusya	4.899.450	7.018.746	8.780.725	25,10%	10,40%
4	Hollanda	3.148.592	4.384.191	5.483.410	25,07%	6,50%
5	Türkiye	2.131.540	2.964.666	4.751.169	60,26%	5,63%
6	Güney Kore	1.003.922	1.877.227	4.546.095	142,17%	5,39%
7	Özbekistan	2.133.337	2.776.871	3.692.752	32,98%	4,38%
8	Fransa	1.858.532	2.394.660	3.071.435	28,26%	3,64%
9	Romanya	1.263.683	1.521.128	2.512.756	65,19%	2,98%
10	İspanya	1.215.229	1.633.865	2.322.368	42,14%	2,75%
11	Hindistan	1.992.036	1.625.707	1.889.725	16,24%	2,24%
12	Singapur	76.874	1.116.291	1.873.287	67,81%	2,22%
13	Yunanistan	1.401.745	1.321.596	1.608.853	21,74%	1,91%
14	B. Krallık	687.972	855.071	1.462.882	71,08%	1,73%
15	A.B.D	535.960	872.152	1.152.421	32,14%	1,37%
16	İsviçre	1.523.086	1.078.054	1.101.750	2,20%	1,31%
17	Afganistan	621.926	469.377	978.893	108,55%	1,16%
18	Tacikistan	692.966	800.259	877.619	9,67%	1,04%
19	İsrail	327.026	223.744	817.007	265,15%	0,97%
20	Japonya	664.154	557.260	782.098	40,35%	0,93%
	Diğer	5.122.953	8.168.557	9.667.371	18,35%	16,42%
	Toplam	46.949.697	60.321.024	84.391.615	39,90%	100%

Kaynak: Trade Map

4. KAZAKİSTAN'IN İKLİMLENDİRME SEKTÖRÜ İTHALAT VERİLERİ

4.1. Kazakistan'ın Ülke Bazında İthalat Verileri

Birim: Bin USD

	Ülkeler	2020	2021	2022	2022-21 Değişim (%)	2022 Payı (%)
1	Rusya	536.788	669.036	654.872	-2,12%	28,44%
2	Çin	371.907	375.337	560.677	49,38%	24,35%
3	İtalya	290.845	190.473	202.045	6,08%	8,78%
4	A.B.D	107.426	92.656	137.883	48,81%	5,99%
5	Almanya	225.647	153.700	132.751	-13,63%	5,77%
6	Romanya	27.417	4.163	83.512	1906,05%	3,63%
7	Türkiye	46.121	62.065	63.187	1,81%	2,74%
8	Güney Kore	3.728.184	24.548	55.027	124,16%	2,39%
9	Birleşik Krallık	56.370	32.079	34.327	7,01%	1,49%
10	Polonya	21.623	21.067	30.966	46,99%	1,35%
11	Özbekistan	10.418	16.293	27.686	69,93%	1,20%
12	Fransa	35.050	29.170	27.560	-5,52%	1,20%
13	Hollanda	8.702	28.063	24.395	-13,07%	1,06%
14	Belçika	8.842	8.123	19.919	145,22%	0,87%
15	Ukrayna	20.238	22.764	19.556	-14,09%	0,85%
16	İsveç	14.220	5.658	17.184	203,71%	0,75%
17	Belarus	10.811	15.304	15.819	3,37%	0,69%
18	Çek Cumhuriyeti	12.335	12.802	14.456	12,92%	0,63%
19	Macaristan	2.993	5.174	13.112	153,42%	0,57%
20	Meksika	12.474	7.020	10.465	49,07%	0,45%
	Diğer	230.610	121.613	156.891	29,01%	28,44%
	Toplam	5.779.021	1.897.108	2.302.290	21,36%	100%

Kaynak: Trade Map

4.2. Kazakistan'ın Alt Ürün Gruplarına Göre İthalat Verileri

Birim: Bin USD

ÜRÜN GRUBU	2021	2022	2022 Yılı İthalattaki Dünya Sıralaması	2022-2021 Değişim (%)	Türkiye'nin İthalattaki Payı (2021%)	Türkiye'nin İthalattaki Payı (2022%)
ISITMA	236.653	282.891	32.	19,54%	4,03%	4,60%
SOĞUTMA	167.972	228.214	49.	35,86%	4,74%	5,34%
KLİMA	143.768	228.016	55.	58,60%	0,66%	1,73%
TEŞİSAT	886.074	999.369	47.	12,79%	3,04%	2,51%
HAVALANDIRMA	390.001	501.927	39.	28,70%	4,48%	2,42%
YALITIM	83.374	79.595	31.	-4,53%	0,73%	0,51%
TOPLAM	1.897.108	2.302.290	45.	21,36%	3,27%	2,74%

Kaynak: Trade Map

5. KAZAKİSTAN'IN TÜRKİYE'DEN SEKTÖR İTHALATI VERİLERİ

ÜRÜN GRUBU	2021 Türkiye'nin İhracatı	2022 Türkiye'nin İhracatı	Türkiye'nin Kazakistan İthalatındaki Sıralaması (2022)
ISITMA	9.535	13.021	6.
SOĞUTMA	7.961	12.179	5.
KLİMA	946	3.942	7.
TESİSAT	26.927	25.039	6.
HAVALANDIRMA	17.466	12.137	7.
YALITIM	607	405	9.
TOPLAM	62.065	63.187	7.

6. KAZAKİSTAN'IN ÜLKE BAZINDA SEKTÖR İHRACAT VERİLERİ

Birim: Bin USD

	Ülkeler	2020	2021	2022	2022-21 Değişim (%)	2022 Payı (%)
1	Rusya	34.156	50.091	161.048	221,51%	70,19%
2	Kırgızistan	12.573	14.235	19.957	40,20%	8,70%
3	Özbekistan	11.868	20.009	15.660	-21,74%	6,82%
4	Belarus	59	24	4.731	19612,50%	2,06%
5	B.A.E	1.538	1.439	4.406	206,18%	1,92%
6	Azerbaycan	1.391	4.714	3.553	-24,63%	1,55%
7	Türkiye	875	1.426	2.973	108,49%	1,30%
8	Tacikistan	2.794	3.052	2.599	-14,84%	1,13%
9	İtalya	3.340	687	2.506	264,77%	1,09%
10	A.B.D	2.326	7.688	1.596	-79,24%	0,70%
11	Türkmenistan	1.077	942	1.518	61,15%	0,66%
12	Gürcistan	424	867	1.063	22,61%	0,46%
13	Birleşik Krallık	1.571	5.205	1.047	-79,88%	0,46%
14	Fransa	836	712	1.004	41,01%	0,44%
15	Çin	9.313	924	812	-12,12%	0,35%
16	Almanya	834	671	524	-21,91%	0,23%
17	Ukrayna	176	526	510	-3,04%	0,22%
18	Belçika	507	309	476	54,05%	0,21%
19	Kanada	161	174	404	132,18%	0,18%
20	Hollanda	1.169	405	363	-10,37%	0,16%
	Diğer	2.815	2.389	2.704	13,19%	1,18%
	Toplam	89.803	116.489	229.454	96,97%	100%

Kaynak: Trade Map

7. TÜRKİYE'NİN KAZAKİSTAN'A EN ÇOK İHRAÇ ETTİĞİ 20 SEKTÖR ÜRÜNÜ

Birim: Bin USD

	GTİP	Ürün Grubu	2020	2021	2022	2022-21 Fark	Değişim Oranı (%)
1	848180	Borular, kazan gövdeleri, tanklar, fiçılar veya benzerleri için Cihazlar	708.781	301.960	278.579	-23.381	-7,74%
2	841480	Diğer amaçlar için kullanılan kompresör, vantilatör, aspiratör	1.241.989	153.480	200.109	46.629	30,38%
3	841510	Pencere ve Duvar Tipi Halinde Klimalar (Tek bir Gövde halinde veya Split Sistem)	71.455	61.934	128.141	66.207	106,90%
4	842139	Gazların filtre edilmesine veya Arıtılmasına Mahsus Diğer Makine ve Cihazlar	500.580	72.134	119.066	46.932	65,06%
5	841370	Diğer Santrifüj Pompalar	208.909	89.980	114.768	24.788	27,55%
6	840310	Merkezi Isıtma Kazanları	36.224	50.349	85.781	35.432	70,37%
7	841950	Isı Değiştiricileri(Eşanjörleri)	54.260	38.812	70.743	31.931	82,27%
8	841391	Pompalara Ait Aksam ve Parçaları	31.639	43.397	66.707	23.310	53,71%
9	842121	Suyun filtre edilmesi/arıtılmasına mahsus cihazlar	89.065	64.530	64.819	289	0,45%
10	841459	Diğer vantilatörler, aspiratörler	40.124	64.574	64.359	-215	-0,33%
11	680610	Cüruf Yünü,Kaya Yünü, ve Benzeri Mineral Yünler(Kütle, Levha ve Rulo Halinde)	40.422	58.408	57.581	-827	-1,42%
12	851610	Elektrikli Anında veya Depolu Su Isıtıcılarıve Daldırma Tipi Isıtıcıları	19.824	27.637	53.280	25.643	92,79%
13	841850	Vitrin, tezgah vb. tipi soğutucudondurucular	55.155	50.419	46.104	-4.315	-8,56%
14	401693	Vulkanize Kauçuktan Contalar, Rondelalar ve diğer sızdırmazlık contaları diğer sızdırmazlıkDiğer Sızd	27.514	32.615	45.729	13.114	40,21%
15	842199	Filtre, arıtma cihazlarının aksam, parçaları	35.778	41.603	44.119	2.516	6,05%
16	841490	Hava, gaz pompası, kompresörü, vantilatör vb. aksamı, Parçaları cihazları	27.839	42.102	43.477	1.375	3,27%
17	841989	Pastörize, kondanse etme vb. işler için cihaz, tertibat	301.614	25.085	43.394	18.309	72,99%
18	730799	Demir ve Çelikten Diğer Boru Bağlantı Parçaları(Dökme ve Paslanmaz Çelikten Olanlar)	38.499	26.535	41.980	15.445	58,21%
19	842129	Diğer sıvı filtre/arıtma cihazları	30.620	36.848	39.891	3.043	8,26%
20	848190	Musluklar, vanalar (Valfler) ve benzeri Cihazlara Ait Aksam ve Parçaları	32.628	27.513	35.525	8.012	29,12%

Kaynak: Trade Map

8.A KAZAKİSTAN'IN TÜRKİYE'YE İLGİLİ GTİLERDE UYGULADIĞI GÜMRÜK VERGİ ORANLARI

GTİP	Ürün Grubu	Gümrük Vergisi
730729	Paslanmaz Çelikten Diğer Boru Bağlantı Parçaları	3.70%
848110	Basınç Düşürücü Valfler	2.20%
848130	Çek Valfler, Dönüştürücü(Klapeler, Subaplar)	2.20%
842489	Sıvı, Toz Püskürtme ve Dağıtma Cihazları, Diğer	1.70%
761699	Alüminyumdan Diğer Eşya	6.00%
842121	Suyun Filtre Edilmesine veya Arıtılmasına Mahsus Makine ve Cihazlar	1.70%
841381	Diğer Pompalar	1.70%
902610	Sıvıların Akışını veya Seviyesini Ölçmeye veya Kontrol eden alet ve cihazlar	0.00%
848190	Musluk ve Vanalar (Valfler) Benzeri Cihazlara Ait Aksam ve Parçaları	2.20%
730711	Dövülemeyen Dökme Demirden Boru Bağlantı Parçaları	3.70%
730791	Demir ve Çelikten Diğer Flanşlar (Dökme veya Paslanmaz Çelikten Olmayan)	3.70%
850110	Elektrik Motorları; Güç=<37,5 W	4.70%
848180	Sıhhi Tesisat ve Musluk Vanaları, Merkezi Isıtma Radyatör Vanaları ve Diğer Musluklar	2.20%
840212	Buhar Kazanları (45 t/h veya daha az buhar üreten Su Borulu Kazanlar)	2.70%
840219	Buhar Kazanları (Diğer Karma Kazanlar Dahil)	2.70%
840310	Merkezi Isıtma Kazanları	2.70%
840290	Buhar Kazan Aksam ve Parçaları	2.70%
840390	Merkezi Isıtma Kazanlarının Aksam ve Parçaları	10.00%
841950	Isı Değiştiricileri (Eşanjörler)	1.70%
841590	Klima Cihazlarına Ait Aksam ve Parçaları	0.00%
841459	Diğer Fanlar (Ventilatörler ve Aspiratörler)	2.30%
841581	Bir Soğutucu Ünite ve Soğutma-Isıtma Çevrimini Tersine Değiştiren Bir Valf İçeren Klimalar	0.00%

Kaynak: TradeMap

8.B KAZAKİSTAN'IN TÜRKİYE'YE İLGİLİ GTİLERDE UYGULADIĞI GÜMRÜK VERGİ ORANLARI

GTİP	Ürün Grubu	Gümrük Vergisi
840211	Buhar Kazanları (45 t/h 'den fazla buhar üreten Su Borulu Kazanlar)	2.70%
840220	Kızgın Su Kazanları	2.70%
841899	Soğutucu/dondurucu-ısı pompalarına ait aksam-parçalar	2.20%
842139	Gazların filtre edilmesine veya Arıtılmasına Mahsus Diğer Makine ve Cihazlar	1.70%
841583	Soğutma tertibatı bulunmayan diğer klima cihazları	0.00%
841582	Bir Soğutucu Ünite İçeren Klimalar	0.00%
730900	Demir veya Çelik Depolar, Sarnıçlar, Küvler ve Benzeri Kaplar Hacim Kaplar (Hacim >300 lt)	2.20%
841610	Akaryakıt Brülörleri	1.70%
731029	Demir veya Çelikten Diğer Kaplar-Hacim<50 lt	2.70%
841620	Tozlaştırılmış Katı Yakıt veya Gaz Yakıtlı Ocak Brülörleri (Karma Brülörleri Dahil)	1.70%
841370	Diğer Santrifüj Pompalar	0.00%
841690	Brütörlere ve Mekanik Kömür Taşıyıcılarına Ait Aksam ve Parçaları	1.70%
841869	Diğer Soğutucu ve Dondurucu Cihazlar	2.20%
853650	Mikro Anahtarlar ve Diğer Elektrik Anahtarları	0.00%
730721	Paslanmaz Çelikten Flanslar	3.70%
851629	Herhangi Bir Mahallin veya Toprak ve Benzeri Yerlerin Isıtılmasına Mahsus Elektrikli Cihazlar (Depolu Isıtıcı Radyatörler Hariç)	2.70%
830249	Diğer Donanım, Tertibat ve Benzeri Eşya	2.70%
841490	Hava, gaz pompası, kompresörü, vantilatör vb. aksamı, Parçaları cihazları	0.00%
853110	Hırsızlığa ve Yangına Karşı Koruma Alarmları	2.20%

Kaynak: TradeMap